

Nakkilan lukion opiskelijakunnan hallituksen aloite: Kasvisruokavaihtoehtojen lisääminen kouluruokailuun

Kh 10.10.2022 § 343

Nakkilan lukion opiskelijakunnan hallitus on tehnyt seuraavansisältöisen aloitteen kasvisruokavaihtoehtojen lisäämisestä kouluruokailuun:

"Opetushallituksen mukaan kouluruokailun tehtävänä on oppilaiden terveen kasvun ja kehityksen, opiskelukyvyn sekä ruokaosaamisen tukeminen. Jokaiselle opetukseen osallistuvalle on annettava jokaisena työpäivänä täysipainoinen maksuton ateria. Kouluruokailun järjestämisessä tulee huomioida ruokailun terveydellinen, sosiaalinen ja kulttuurinen merkitys. Nakkilan lukion opiskelijakunnan hallituksen mielestä ruokailussa tulisi huomioida ympäristövaikutukset entistä laajemmin.

Valtion ravitsemusneuvottelukunnan laatimassa kouluruokailusuosituksessa kannustetaan tarjoamaan kaksi vapaasti otettavaa pääruokavaihtoehtoa, joista ainakin toinen on kasvisruokaa. Ratkaisun myötä oppilaat pääsevät maistamaan ja tutustumaan erilaisiin kasvisruokavaihtoehtoihin. Suosituksessa kehoitetaan ottamaan malli käyttöön kaikissa kunnissa. Nyt näin ei ole.

Nakkilan kunnan tarjoamassa kouluruokailussa on vain yksi pääruokavaihtoehto, joka on aina lähes poikkeuksetta eläinperäinen vaihtoehto. Lisäksi kasvisruoan syöminen ei ole mahdollista oppilaille, ellei siihen erikseen haeta erityisruokavaliota. Tällaisen menettelyn vuoksi oppilaat eivät pääse maistelemaan ja tutustumaan erilaisiin kasvisruokavaihtoehtoihin, minkä vuoksi oppilaiden ruokaosaamista ei tueta riittävästi ja se jää puutteelliseksi.

Nakkilan lukion opiskelijakunnan mielestä lihan kulutuksen vähentäminen ja kasvisruuan painottaminen on konkreettinen keino vaikuttaa maapallon ympäristökuorman pienentämiseksi. Kasvisruualla on tutkitusti pienemmät ilmastovaikutukset kuin eläinperäisillä tuotteilla ja tämän vuoksi kasvisruokavaihtoehtojen lisääminen osaksi kouluruokailua nähdään vaihtoehtona yrittää taistella ilmaston puolesta.

Koska kouluruoka kustannetaan julkisella rahalla, on tärkeää panostaa sen laatuun ja maistuvuuteen. Näihin tulisi panostaa myös kasvisruokien osalta, jotta mahdollisimman moni oppilas kokeilisi kasvisruokavaihtoehtoja, ja ehkä täten lisäisi myös kasvisruuan osuutta ruokavaliossaan. Lisäksi kasvisruokavaihtoehtojen lisäämisellä säästetään pitkällä aikavälillä kouluruokailun tarjoamiseen liittyvissä kustannuksissa.

Kunnille on annettu lähes rajaton päätösvalta ruokapalveluiden tarjoamiseen ja Nakkilan lukion opiskelijakunnan hallituksen mielestä nuoret tulisi ottaa vielä tiiviimmin mukaan kouluruokailun suunnitteluun. Täten ehdotamme seuraavaa: Nakkilan yhteiskoulussa ja lukiossa järjestettäisiin kahden viikon kokeilujakso, jossa oppilaille tarjottaisiin kaksi vapaasti otettavaa pääruokavaihtoehtoa, joista ainakin toinen on kasvisruokaa, ja mikäli kokeilu koettaisiin positiivisena, lisättäisiin kasvisruokavaihtoehtojen määrää kouluruokailussa mallin mukaisesti."

Nakkilan kunnanhallitus määrittelee, onko aloite:

- 1) toteuttamiskelpoinen
- 2) samankaltainen aiempien aloitteiden kanssa
- 3) kunnan toimialaa koskeva
- 4) mahdollista saada vastaus kysymällä.

Esittelijä	Kunnanjohtaja Turpela Nina-Mari
Päätösehdotus	Kunnanhallitus lähettää aloitteen hallintojohtajan valmisteltavaksi.
Päätös	Ehdotus hyväksyttiin.
Täytäntöönpano	Hallintojohtaja

Kh 05.12.2022 § 410

Valmistelija Hallintojohtaja Johanna Ojala, p. 044 747 5808

Nakkilan kunnassa kouluruokailussa on tällä hetkellä käytössä viiden viikon kiertävä ruokalista, jossa on yksi kasvisruokapäivä. Lisäksi käytössä on erillinen viiden viikon kiertävä kasvisruokalista lakto-ovovegaaniseen ruokavalioon niille, jotka ovat kirjallisesti ilmoittaneet ruokapalvelulle noudattavansa kasvisruokavaliota. Edellä mainittujen kirjallisten ilmoitusten perusteella arvioituna kasvisruoan kysyntä on Nakkilan kouluissa ollut toistaiseksi vähäistä.

Kunnanhallitus on kokouksessaan 23.5.2022 § 121 hyväksynyt kouluja ja päiväkotia koskevan erityisruokavalio-ohjeistuksen. Osana ohjeistusta on linjattu, että kunnan kouluruokailussa tarjottava kasvisruoka on lakto-ovovegetaarista eli ruokavalio sisältää kasvikunnan tuotteiden lisäksi sekä maitovalmisteita että kananmunaa. On myös mahdollista valita lakto-ovovegetaarinen kasvisruokavalio, jossa on lisäksi kalaa ja kanaa tai vain toista näistä.

Kasvisruokavaihtoehdon valmistamiskustannukset ovat pääsääntöisesti olleet hieman korkeammat verrattuna eläinperäistä proteiinia sisältävän ruokavaihtoehdon valmistamiskustannuksiin. Kasvisruokaa valmistettaessa tulee myös muun ohella varmistaa esimerkiksi ruokailijoiden riittävä proteiinin saanti.

Kouluruokailulla on tärkeä rooli lasten ruokailutottumusten kehittämisessä ja ylläpitämisestä. Jos kasvisruokaa olisi aloitteen mukaisesti kouluruokailussa kaikille tarjolla vapaasti otettavana toisena pääruokavaihtoehtona, sitä todennäköisesti ottaisivat välillä nekin, jotka eivät ole etukäteen kasvisruokavaliota noudattaviksi ilmoittautuneet. Kasvisruokapainotteisella ruokavaliolla on todettu olevan terveydelle myönteisiä vaikutuksia.

Nykyisellä ilmoitusmenettelyllä pyritään siihen, että kasvisruoan raaka-aineita voitaisiin tilata ja ruokaa valmistaa tarjolle mahdollisimman oikeasuhtainen määrä sen tosiasialliseen kysyntään nähden. Ruokapalvelun kokemuksen mukaan ruokahävikin määrä on ollut suurta niinä päivinä, kun tarjolla on ollut vain kasvisruokaa. Silloin jos ruokaa päätyy hävikkiin, esimerkiksi ruoan tuotantoketjussa aiheutuneet ympäristövaikutukset ovat syntyneet turhaan, ja myös kustannuksia syntyy tarpeettomasti.

Aloitteessa ehdotetaan Nakkilan yhteiskoulussa ja lukiossa toteutettavaa kahden viikon kokeilujaksoa. Mahdollisen kokeilujakson jälkeen siitä saatuja tuloksia ja kokemuksia on tarpeen arvioida, ja päättää, mikä on tarkoituksenmukaisina toimintatapa pidemmällä aikavälillä.

Esittelijä	Kunnanjohtaja Turpela Nina-Mari
Päätösehdotus	Kunnanhallitus päättää, että Nakkilan yhteiskoulussa ja lukiossa toteutetaan aloitteessa ehdotettu kahden viikon kokeilujakso, jossa vapaasti otettavaksi toiseksi pääruokavaihtoehdoksi valmistetaan kasvisruokaa. Kunnanhallituksen 23.5.2022 § 121 linjauksen mukaisesti kasvisruoka on lakto-ovovegetaarista.
Päätös	Ehdotus hyväksyttiin.
Täytäntöönpano	Nakkilan lukion oppilaskunnan hallitus, ruokapalveluyksikön esimies

Kh 22.05.2023 § 100
261/12.01.03.00/2022

Valmistelija	Hallintojohtaja Markus Ojakoski, p. 044 747 5808
	Nakkilan yhteiskoulussa ja lukiossa toteutettiin ajalla 23.01.2023–05.02.2023 kahden viikon kasvisruokakokeilujakso. Kasvisruoka oli vapaasti otettavana toisena pääruokavaihtoehtona buffet-linjastossa. Kokeilujaksolla kasvisruokakokeilija oli merkittävästi. Opiskelijakunnan kanssa käytiin keskustelu 5.5.2023 kokeilun tuloksista ja jatkotoiveista. Keskustelussa toivottiin uutta kokeilujaksoa, jonka aikana kasvisruokaa voisi kokeilla siten, että on samalla mahdollisuus syödä muuta pääruokaa. Alkuvuoden kokeilu aiheutti hävikin lisääntymistä, johon tulee kiinnittää huomiota. Kasvisruokavalion on tähän asti saanut voimaan täyttämällä kunnan internet sivuilta löytyvä erityisruokavaliolomake ja siihen huoltajan suostumus erityisruokavalion aloittamisesta kouluruokailussa.

Esittelijä	Kunnanjohtaja Turpela Nina-Mari
Päätösehdotus	Kunnanhallitus päättää, että Nakkilan yhteiskoulussa ja lukiossa toteutetaan uusi kokeilujakso.

Päätös	Kunnanhallitus päätti, että ruokapalvelu voi tehdä asiassa tarvittavia ratkaisuja neuvoteltuaan opiskelijakunnan kanssa.
	Ehdotus hyväksyttiin.
Täytäntöönpano	Nakkilan lukion oppilaskunnan hallitus, ruokapalveluyksikön esimies